

Toplantı : 18 CUMHURİYET SENATOSU S. Sayısı : 900

17 Mayıs 1977 Tarihinde Trablusgarp'da imzalanan, «Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Libya Arap Halk Sosyalist Cemahiriyesi Arasında Deniz Nakliyatı Ortak Şirketi Kurulması Hakkında Anlaşma»nın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısının Millet Meclisince Kabul Olunan Metni ve Cumhuriyet Senatosu Bayındırlık, Ulaştırma ve İmar - İskân ve Dışişleri, Turizm ve Tanıtma Komisyonları Raporları. (M. Meclisi : 1/133; C. Senatosu : 1/620)

(Not : M. Meclisi S. Sayısı : 247)

Millet Meclisi
Genel Sekreterliği
Kanunlar Müdürlüğü
Sayı : 1734

29.1.1979

CUMHURİYET SENATOSU BAŞKANLIĞINA

Millet Meclisinin 23.1.1979 tarihli 38 nci Birleşiminde görüşülerek açık oyla kabul edilen, 17 Mayıs 1977 tarihinde Trablusgarp'da imzalanan «Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Libya Arap Halk Sosyalist Cemahiriyesi Arasında Deniz Nakliyatı Ortak Şirketi Kurulması Hakkında Anlaşma»nın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı, dosyası ile birlikte sunulmuştur.

Saygılarımla.

Cahit Karakaş
Millet Meclisi Başkanı

Not : Bu tasarı 2. 5. 1978 tarihinde Başkanlıkça ilk komisyona havale edilmiş ve Genel Kurulun 18. 23. 1. 1979 tarihli 37 ve 38 nci Birleşimlerinde görüşülerek kabul edilmiştir. (Millet Meclisi S. Sayısı : 247)

TC
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar Tetkik Dairesi
Başkanlığı
Sayı : 101-250/04003

28. 4. 1978

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine 2. 4. 1978 tarihinde kararlaştırılan, «17 Mayıs 1977 Tarihinde Trablusgarp'da İmzalanan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Libya Arap Halk Sosyalist Cemahiriyesi Arasında Deniz Nakliyatı Ortak Şirketi Kurulması Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı» ile gerekçesi ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını saygıyla arz ederim.

Bülent Ecevit
Başbakan

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE LİBYA ARAP HALK SOSYALİST CEMAHİRİYESİ ARASINDA DENİZ NAKLİYATI ORTAK ŞİRKETİ KURULMASI HAKKINDA ANLAŞMANIN UYGUN BULUNMASINA DAİR KANUN GEREKÇESİ

İkili ilişkilerimiz özellikle 2 - 6 Ocak 1975 tarihlerinde Libya Başbakanı Ekselâns Jalloud ve beraberindeki heyetin ülkemizi ziyaretleri ile daha geniş bir düzeyde gelişme göstermiş ve politik münasebetlerimizin dışında bu kere ekonomik ticari ve teknik anlamda yeni ve geniş kapsamlı bir hüviyet kazanmıştır.

Bu amaçla iki ülke tam yetkili temsilcileri 24 - 30.5.1975 Ankara, 26 - 29.1.1976 Tripoli, 4 - 7.4.1977 Ankara ve 1 - 7.5.1977 Tripoli'de müzakereler yapmış ve bu müzakereler sonunda 17.5.1977 tarihinde Tripoli'de Dışişleri Bakanı İhsan Sabri Çağlayangil ile Libya Arap Halk Sosyalist Cemahiriyesi Deniz Ulaştırma Sekreteri Mansur Muhammed Bedr tarafından Deniz Nakliyat Ortak Şirketi kurulması hakkında anlaşma imzalanmıştır.

Anlaşma Türkiye - Libya arasında Türkiye - Libya Deniz Nakliyatı Ortak A. Ş. adı altında merkezi İstanbul'da ve sermayesi 40 milyon ABD doları olan bir şirketin kurulmasının gerçekleştirilmesi amacını taşımakta ve bu nedenle her iki ülke yasalarının gerektirdiği özel hükümlerin uygulanmasını sağlamak amacı ile Şirket Anasözleşmesi ve bu Sözleşmenin ve eklerinin uygulanmasına ilişkin olarak doğabilecek anlaşmazlıkları giderici çözüm yollarını kapsayan 2 protokol anlaşmasının tamamlayıcı parçası olarak anlaşmayla bir bütün teşkil edecek şekilde düzenlenmiş bulunmaktadır.

Ekonomik kalkınma içinde bulunan Libya Arap Halk Sosyalist Cemahiriyesiyle ülkemiz arasında ekonomik ve ticari ilişkilerin geliştirilmesinde özellikle deniz ulaştırması konusunda ortak teşebbüse geçilmesi, her iki ülke çıkarına yük akımının kurulacak bu şirketle oluşturularak ortak bir deniz ticaret filosuna somut bir işbirliği içerisinde kanalize edilmesinin gerçekleştirilmesi önem arz etmektedir.

Kurulacak şirketin amacı iki ülke arasında ve bu iki ülke ile başka ülkeler arasında her türlü yük ve yolcu taşınmasını sağlamak üzere ortak bir ticari filonun kurulması ve işletilmesiyle, bunlara ilişkin sigorta, depolama gibi diğer işleri görmek olup, böylece her iki ülkenin ithalat ve ihracat yüklerinin taşınması ve yasalarından yararlanması sağlanmış ve ekonomik çıkarları korunmuş olacaktır.

Ülkemiz ticaret filosuyla taşınamayan yüklerin bir kısmının yabancı bayraklı gemilere kaçmasını önlemek ve Libya yüklerinin bir kısmının gene kurulacak bu filoyla taşınması suretiyle elde edilecek navlun geliri ve kazançtan döviz olarak % 50 oranında yararlanılması öngörülerek hazırlanan bu anlaşmada kurulacak şirket merkezinin İstanbul olması, sermayenin döviz olarak yatırılması ve yönetim ve denetimde de sermayede olduğu gibi eşitlik ilkesi temel alınmıştır.

Ülkemizde bu tip bir anonim şirketin kurulabilmesine genel yasalar açısından ancak bir kanunla olanak tanındığından anlaşmanın ikinci maddesinde bahis konusu edilen şirket anasözleşmesi ve anlaşmazlıkların çözümlenmesiyle ilgili iki adet protokol anlaşmayla bir bütün olarak ele alınmıştır.

Anlaşmanın uygulanmasında şirketin anlaşma hükümleriyle bağlı olduğu Âkit Tarafların mevzuatına aykırı düşmemek kaydıyla öncelikle uygulanacağı ve anlaşmada belirlenmemiş hususlarda ülkemiz mevzuatının uygulanacağı tabiiyetin kurulduğu ülke yani Türkiye Cumhuriyeti olacağı ve her iki ülke milli şirketlerine tanınan üstünlüklerden yararlanacağı ve ticari esaslara göre faaliyet göstereceği anlaşmada belirlenmiştir.

Sermaye 40 milyon ABD doları olup, eşit oranda iki ülke arasında paylaşılmakta ve her bir ülke haiz olduğu katılma hakkının % 51'ini kendi kamu kuruluş müesseselerinden birine devredebileceği, % 49'nun ise kendi uyruğundaki gerçek ve tüzelkişilerden her biri lehine bu paylarının % 10'unu aşmamak kaydıyla feragat edebileceği hükmü yer almıştır.

Libya Arap Halk Sosyalist Cemahiriyesi 1 numaralı protokoldeki esas mukavelenin kendisine ait % 50 hissenin tamamının Libya Devletine veya devletin iştiraki bulunan teşebbüslerden birine tahsis olunup devredilmeyeceği şeklinde % 49 üzerindeki feragat hakkını kullanmayacağını açıkça belirlemiştir.

Anlaşmada belirlenen tasfiye işlemlerinin dışında elkoyma ve devletleştirme yapılmayacağı yargı organı kararı olmaksızın resen haciz konmayacağını ve mükerrer vergilendirme ve filonun gelişmesini teşvik ve faaliyet sahası gözetilerek vergi muafıkları tanınması hesap tarzının kuruluşun özelliğine göre olanaklar

tanyan karşılıklı taahhütleri kapsayan maddeler yer almakta, her iki ülke uyuşunda bulunan kişilerin kendi ülkelerinde gerekli izinlerin verileceğine dair taahhütler ile denetim ve yönetim ile ilgili genel hükümler ve şirket sermayesinin ödenmesi şekli, şirketin borçlanmasında kefalet durumu gösterilmiş, bu konuları düzenleyen şirket anasözleşmesi (1 No. lu Protokol) da bu anaçerçeve içerisinde düzenlenmiş bulunmaktadır.

Kurulacak şirketin ülkemizde mevcut yasalar bakımından özellik arz etmesi, örneğin kurucuların iki devlet oluşu, sermayenin % 50'sinin ülkemize ait bulunması ve mahiyeti itibarıyla (6224 No. lu) Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanununun kapsamı dışında bulunması gibi nedenlerle şirket anasözleşmesi ve anlaşmazlıkları çözüme ile ilgili hükümleri kapsayan protokoller işbu anlaşmanın ayrılmaz birer parçası olarak anlaşma kapsamı içerisine alınmıştır.

Böylece tescil işlemleri de zaman yitirilmeden kolaylıkla tamamlanıp şirketin faaliyete başlaması sağlanmış olacaktır.

Anlaşmayla sağlanmış avantajları şöyle sıralamak mümkündür :

1. Her iki ülke arasındaki yakınlaşma ve işbirliğinin kuvvetlendirilmesi,
  2. Ülkemizle Libya arasında devamlı bir deniz yolu köprüsü kurulmuş olması ve bunun sonucu ticari ilişkilerimizin artırılması,
  3. Devamlı taşıma olanaklarının sağlanması suretiyle özellikle ihraç mallarımızın bu ülkeye satılmasında kolaylık sağlanması,
  4. Üçüncü ülke gemileriyle taşınan yüklerin bir kısmının bu gemilere kanalize edilmesi suretiyle döviz tasarrufu sağlanacağı gibi Libya ticaret yüklerinin taşınmasından dolayı net döviz kazancı sağlama olanağını vermesi,
  5. Libya'nın 3 ncü ülkelerle yaptığı anlaşmalarda kendi bayraklı gemileriyle taşınma olanağından bu şirket yoluyla yararlanılması,
  6. Şirket faaliyetleriyle ilgili sigorta ve depolama işlerinin ülkemizdeki kuruluşlarla işbirliği içinde geliştirilmesi olanağının sağlanması,
  7. Denizciliğin beynelmilel karakteri ve doğal sonucu çağımız koşullarının ve gelişmiş ülkeler uygulamasının çok ilkel şirketlerin kurulmasına geçiş dönemine öncülük etmesi,
- Yukarıda verilen izahattan anlaşılacağı üzere sözü geçen anlaşma her bakımdan ulusal çıkarlarımıza uygun düşmektedir.

CUMHURİYET SENATOSU
GENEL SEKRETERLİĞİ

Kanunlar Müdürlüğü

1 . 2 . 1979

TASARI VEYA TEKLİFİN

Sıra Sayısı
M. M. C. S.

Ö Z E T İ

247 900 17 Mayıs 1977 Tarihinde Trablusgarp'da İmzalanan «Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Libya Arap Halk Sosyalist Cemahiriyesi Arasında Deniz Nakliyatı Ortak Şirketi Kurulması Hakkında Anlaşma»nın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı.

MİLLET MECLİSİNDE KALDIĞI SÜRE : 3 Aydan fazla
CUMHURİYET SENATOSUNDA KALACAĞI SÜRE : 3 ay
SÜRENİN BİTİŞ TARİHİ : 30 Nisan 1979

TASARI VEYA TEKLİFİN HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR, TANINAN SÜRE (Gün)

1. Bayındırlık, Ulaştırma - İm - İsk. Kom. (1 Hafta)
  2. Dışişleri, Turizm ve Tanıtma Kom. (1 Hafta)
- Gündeme
22 . 2 . 1979

Bayındırlık, Ulaştırma ve İmar - İskân Komisyonu Raporu

Cumhuriyet Senatosu
Bayındırlık, Ulaştırma ve
İmar - İskân Komisyonu
Esas No. : 1/620
Karar No. : 8

5 . 2 . 1979

Cumhuriyet Senatosu Yüksek Başkanlığına

Millet Meclisinin 23.1.1979 tarihli 38 nci Birleşiminde görüşülerek açık oyla kabul edilen, 17 Mayıs 1977 tarihinde Trablusgarp'da imzalanan «Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Libya Arap Halk Sosyalist Cemahiriyesi Arasında Deniz Nakliyatı Ortak Şirketi Kurulması Hakkında Anlaşma» nın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı, ilgili bakanlıklar temsilcilerinin de iştirakleriyle Komisyonumuzda incelendi.

Kanun tasarısının gerekçesinde de belirtildiği gibi; Libya Arap Halk Sosyalist Cemahiriyesiyle ülkemiz arasında politik, ekonomik, teknik ve kültürel sahalardaki ilişkilerimiz gittikçe en iyi bir şekilde gelişmektedir. Bunun bir kanıtı da 17 Mayıs 1977 tarihinde Tripoli'de Türkiye - Libya Deniz Nakliyatı AŞ adı altında ve 40 milyon dolar eşit sermayeli bir şirket kurulmaktadır.

Kurulması kararlaştırılan bu şirketle; her iki ülke arasındaki yakınlaşma ve işbirliğinin daha da kuvvetlendirilmesi, devamlı bir deniz yolu köprüsü kurulmuş olması, böylece devamlı taşıma olanaklarının sağlanmış olması, ihraç mallarımızın bu ülkeye satılmasında kolaylık sağlanması, üçüncü ülke gemileriyle taşınan yüklerin azamisiñ bu gemilere kanalize edilmesi suretiyle döviz tasarrufu sağlanacağı gibi Libya Ticaret yüklerinin taşınmasından dolayı net döviz kazancını sağlama olanağını vermiş olması, şirket faaliyetleriyle ilgili sigorta ve depolama işlerinin ülkemizdeki kuruluşlarla işbirliği içinde geliştirilmesi olanağının sağlanması, denizciliğin beynelmil karakteri ve doğal neticenin çağımız koşullarının ve gelişmiş ülkeler uygulamasının çok ilkel şirketlerin kurulmasına geçiş dönemine öncülük etmesi ve hülasa bu anlaşma her bakımdan ulusal çıkarlarımıza uygun düşmekte olması bakımından Komisyonumuz :

Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen metnin aynen kabulüne,

Havalesi gereğince; Dışişleri, Turizm ve Tanıtma Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulmasına,

Karar vermiştir.

Başkan
Erzurum
Hilmi Nalbantoğlu

Sözcü
Kırklareli
Beyti Arda

Kâtip
Balıkesir
Raif Eriş
Toplantıda bulunamadı

Tabii Üye
Ekrem Acuner
Toplantıda bulunamadı

Rize
Talât Doğan

Malatya
Süleyman Efe

Çorum
Abdullah Ercan

Tabii Üye
Vehbi Ersü
Toplantıda bulunamadı

Muş
İsmail İlhan

Muğla
Haldun Menteşeoğlu

Niğde
Ergun Özkan
Toplantıda bulunamadı

Samsun
Refet Rendeci
Toplantıda bulunamadı

Cumhurbaşkanınca Seçilen Üye
Şerif Tüten

Çorum
Safa Yalçuk

Dışışleri, Turizm ve Tanıtma Komisyonu Raporu

Cumhuriyet Senatosu
Dışışleri, Turizm ve
Tanıtma Komisyonu
Esas No. : 1/620
Karar No. : 6

21 . 2 . 1979

Cumhuriyet Senatosu Yüksek Başkanlığına

Millet Meclisinin 23.1.1979 tarihli 38 nci Birleşiminde görüşülerek açık oyla kabul edilen, 17 Mayıs 1977 tarihinde Trablusgarp'da imzalanan «Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Libya Arap Halk Sosyalist Cemahiriyesi Arasında Deniz Nakliyatı Ortak Şirketi Kurulması Hakkında Anlaşma» nın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna dair Kanun Tasarısı, ilgili Dışışleri, Ulaştırma, Sanayi ve Teknoloji bakanlıklarının temsilcilerinin de katılımıyla Komisyonumuzca görüşüldü.

Tasarının gerekçesinde de izah edildiği gibi, Libya ile ülkemiz arasında politik münasebetlerimizin dışında ekonomik, ticari ve teknik alanda yeni ve geniş kapsamlı gelişmeler olmaktadır. Bu amaçla iki ülke arasında 17 Mayıs 1977 tarihinde Tripoli'de Türkiye - Libya Deniz Nakliyatı Ortak AŞ adı altında merkezi İstanbul'da ve 40 milyon ABD doları eşit sermayeli, yönetim ve denetimde ortak bir Anonim Şirket kurulması için her iki ülkenin temsilcileri arasında bir anlaşma imzalanmıştır. Bu kuruluşun amacı; iki ülke arasında her türlü yük ve yolcu taşınmasının temini, iki ülke ve başka ülkeler arasında deniz nakliyatının temini için ticarî filonun kurulması ve işletilmesidir.

Ülkemizle Libya arasında devamlı taşıma olanaklarının sağlanmasıyla ve üçüncü ülke gemileriyle taşınan yüklerin bir kısmının bu gemilere kanalize edilmesi suretiyle elde edilecek navlun geliri döviz olarak % 50 oranında iki ülke arasında pay edilecektir.

Bu gerekçelerle hazırlanan yasa tasarısının 1, 2, 3 ncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurulun tasviplerine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Bu Kanunda
Başkan ve Sözcü
Samsun
Ziya Gökalp Mülâyim

Edirne
Süleyman Sırrı Ergun

İzmir
Şeref Bakışık

İstanbul
Erdoğan Adalı

Cumhurbaşkanınca Seçilen Üye
Metin Toker

Başkanvekili
Tabii Üye
Selâhattin Özgür
Toplantıda bulunamadı

Ankara
Uğur Alacakaptan
Toplantıda bulunamadı

Ankara
Atıf Benderlioğlu

Manisa
Oral Karaosmanoğlu

Tabii Üye
Ahmet Yıldız

İstanbul
Besim Üstünel

Ankara
Ergün Etem

Giresun
Hayrettin Erkmen
Toplantıda bulunamadı

Çorum
Safa Yalçuk
Toplantıda bulunamadı

Tekirdağ
Orhan Öztürk

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

17 Mayıs 1977 Tarihinde Trablusgarp'da İmzalanan «Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Libya Arap Halk Sosyalist Cemahiriyesi Arasında Deniz Nakliyatı Ortak Şirketi Kurulması Hakkında Anlaşma» nın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 17 Mayıs 1977 tarihinde Trablusgarp'da imzalanan «Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Libya Arap Halk Sosyalist Cemahiriyesi Arasında Deniz Nakliyatı Ortak Şirketi Kurulması Hakkında Anlaşma» nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu Kanun, Resmi Gazetede neşri tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

MİLLET MECLİSİNİN KABUL ETTİĞİ METİN

17 Mayıs 1977 Tarihinde Trablusgarp'da İmzalanan «Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Libya Arap Halk Sosyalist Cemahiriyesi Arasında Deniz Nakliyatı Ortak Şirketi Kurulması Hakkında Anlaşma» nın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 17 Mayıs 1977 tarihinde Trablusgarp'da imzalanan «Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Libya Arap Halk Sosyalist Cemahiriyesi Arasında Deniz Nakliyatı Ortak Şirketi Kurulması Hakkında Anlaşma» nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu Kanun, Resmi Gazetede neşri tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

BAYINDIRLIK, ULAŞTIRMA VE İMAR - İSKÂN KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

17 Mayıs 1977 Tarihinde Trablusgarp'da İmzalanan «Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Libya Arap Halk Sosyalist Cemahiriyesi Arasında Deniz Nakliyatı Ortak Şirketi Kurulması Hakkında Anlaşma» nın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Millet Meclisi metninin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Millet Meclisi metninin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Millet Meclisi metninin 3 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

DIŞİŞLERİ, TURİZM VE TANITMA KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

17 Mayıs 1977 Tarihinde Trablusgarp'da İmzalanan «Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Libya Arap Halk Sosyalist Cemahiriyesi Arasında Deniz Nakliyatı Ortak Şirketi Kurulması Hakkında Anlaşma» nın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Millet Meclisi metninin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Millet Meclisi metninin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Millet Meclisi metninin 3 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE LIBYA ARAP HALK SOSYALİST CEMAHİRİYESİ
ARASINDA DENİZ NAKLİYATI ORTAK ŞİRKETİ KURULMASI HAKKINDA ANLAŞMA

BÖLÜM : I

Madde : 1

Tanımlamalar :

Bu Anlaşma metninde geçen deyimlerin anlamları aşağıda belirtildiği gibidir :

- 1) Şirket : Türkiye - Libya Deniz Nakliyatı Ortak Anonim Şirketi Libyan - Turkish Joint Maritime Company.
- 2) Anlaşma : Türkiye - Libya Deniz Nakliyatı Ortak Anonim Şirketinin kuruluşu ile ilgili işbu Anlaşma.
- 3) İtibari sermaye : Şirket pay sahiplerinin ellerinde bulunan sermaye hisselerinin tümü.

BÖLÜM : II

Kuruluş ve Amaç :

Madde : 2

Türkiye - Libya Deniz Nakliyatı Ortak Anonim Şirketi «Libyan - Turkish Joint Maritime Company» adı altında merkezi Türkiye Cumhuriyeti'nin İstanbul şehrinde ortak bir şirket kurulur.

Bu kuruluşun amaç, iki ülke arasında her türlü yük ve yolcu taşınmasının temini, Türkiye ve Libya ekonomilerinin yararına iki ülke ve başka ülkeler arasında deniz nakliyatının temini için ticari filonun kurulması ve işletilmesi ve böylece iki ülke ve diğer ülkeler arasındaki ithalat ve ihracat yükleri ile yolcu taşınmasını, bunlarla ilgili olarak sigorta, depolama ve işbu Anlaşmaya ek (1) numaralı Protokolda tespit edilen Şirket Anasözleşmesinde gösterilen, bunlara ilişkin diğer işleri yapmaktır.

Bir numaralı Protokolda Şirketin Anasözleşmesi, (2) numaralı Protokolda ise işbu Anlaşma ve eklerinin uygulanmasına ilişkin olarak doğabilecek anlaşmazlıkları giderici çözüm yolları yer almaktadır.

Ekli bu iki Protokol, işbu Anlaşmanın tamamlayıcı parçası olup, Anlaşma ile bir bütün teşkil ederler.

BÖLÜM : III

Uygulanacak Mevzuat :

Madde : 3

Şirket, esas olarak, işbu Anlaşmanın hükümleri ile bağlıdır. Bu hükümler, Âkit Tarafların mevzuatına aykırı düşmemeleri kaydıyla, öncelikle uygulanır. Anlaşmada belirlenmemiş hususlarda, anaprensipier ve hükümler çerçevesinde, Türkiye Cumhuriyeti mevzuatı uygulanacaktır.

Madde : 4

Şirket tüzelkişiliği haiz olup, amaçlarını yerine getirmek için tam ehliyete sahiptir.

Madde : 5

Şirket, amaçlarını yerine getirmek üzere, dilediği ülkede tali şirketler kurabilir veya kurulmuş şirketlere iştirak edebilir. Ancak, kurulacak tali şirketler veya iştirak edilecek mevcut şirketlerin işbu Anlaşma hükümlerine veya başka hükümlere tabi olup olmayacaklarını tespit etmek üzere, yeni birer anlaşma yapılması gerekir. Bütün bu hallerde, kurulacak veya iştirak edilecek şirketlerin sermayelerinin çoğunluğunun Şirkete ait olması gerekir.

Madde : 6

Şirketin tabiiyeti, kurulduğu ülkenin tabiiyetidir.

İşbu Anlaşmaya taraf ülkelerin her ikisinde de çalışma hakkını haiz olan Şirket, Âkit Taraflarca desteklenir, korunur ve bu ülkelerde sahip olacağı ayrıcalıklarla milli şirketlere tanınan üstünlüklerden yararlanır.

Madde : 7

Şirket, çalışmalarında, ticari esaslara göre faaliyet gösterecektir.

BÖLÜM : IV

Şirketin Sermayesi :

Madde : 8

Şirketin nominal sermayesi kırk milyon (40 000 000) ABD dolarıdır. Bu sermaye, Şirket Anasözleşmesi uyarınca, artırılabilir veya eksiltilebilir.

Şirkete katılma hakkı iki ortak ülkeye münhasırdır.

Âkit Taraflar, katılma haklarını, kendi kamu tüzelkuruluş veya müesseselerinden birine devredebilirler, Âkit Taraflar ayrıca, vatandaşları lehine kendilerine tahsis edilen payların yüzde kırkdokuzunu (% 49) aşmamak kaydı ile, bu haklarından feragat de edebilirler. Ancak, her gerçek veya tüzelkişiliği haiz özel sektör kuruluşları, feragat konusu payların yüzde onundan (% 10) fazlasından yararlanamaz. Bu halde, pay sahibi ülke, kendi vatandaşları ile ilişkisini düzenler. Söz konusu düzenleme işbu Anlaşmanın temel hükümlerine aykırı olamaz.

Şirketin paylarından almak isteyen kamu kuruluşu, ortaklık veya sair tüzelkişilerin Âkit Taraflardan birinin tabiiyetinde olması ve bütün sermayesinin tabiiyetinde bulunduğu devlet veya bu devlet vatandaşlarına ait bulunması gerekir.

Madde : 9

Şirketin sermayesine Âkit Taraflar eşit oranda katılırlar.

Madde : 10

Şirketin hisse senetleri nama muharrer olup, pay sahibi ülkenin veya vatandaşlarının sahip oldukları hisseler o ülkenin vatandaşları arasında devredilebilir. Bu devir işleminin Şirket Anasözleşmesine uygun olması gerekir. Paylara ancak, ilgili ülkenin veya bu ülke vatandaşlarının yararına haciz konulabilir.

Şirket hisseleri Âkit Taraflar ülkelerinin dışında olan bir şahsa veraset veya vasiyet yolu ile intikal ederse, ilgili Âkit Taraf, bu payları kendi namına satın alır veya mirasçılar hesabına kendi vatandaşlarına satar.

BÖLÜM : V

Muafiyet ve Kolaylıklar :

Madde : 11

Şirket merkezinin bulunduğu ülke, Şirket mallarına ve paylarına, işbu Anlaşma gereğince tasfiye işlemlerini uygulamaksızın el koymayacağını ve bunları devletleştirmeyeceğini; diğer ülke de aynı şekilde, Şirketin mallarına veya tali kuruluşlarına, bu kuruluşların malları da dahil olmak üzere, tasfiye işlemlerini uygulamaksızın el koymayacağını ve bunları devletleştirmeyeceğini karşılıklı olarak kabul ederler.

Şirket merkezinin bulunduğu ülke ve diğer taraf ülke, Şirketin veya tali kuruluşlarının mallarına, yargı organı kararı olmaksızın re'sen haciz koymayacaklarını ve icra işlemleri yapmayacaklarını karşılıklı olarak kabul ederler.

Madde : 12

Şirket, şubeleri ve sahibi bulunduğu acentalar, Şirketin kuruluş tarihinden itibaren en az beş yıl, Türkiye Cumhuriyeti ile Libya Arap Halk Sosyalist Cemahiriyesinde uygulanan ve aşağıda belirtilen vergi ve resimlerden muaf olacaktır :

- A) Bircümle cihaz ve malzemeleri ile birlikte, Şirkete ait gemilerin ithalinde gümrük vergisi;
- B) Şirketin emvali, geliri ve kârı ile ilgili her türlü vergi;
- C) Damga resmi.

Madde : 13

Şirket ve tali kuruluşları, kendi amaçlarına uygun gördükleri takdirde, yabancı döviz ve bunların asıl hesaplarını, istedikleri dövizle tutabilir ve bunları istedikleri yerde bırakabilirler. Âkit Taraflar, Şirkete ve tali kuruluşlarına, kendi iç mevzuatlarında saptanan şekillere göre ve uluslararası anlaşmalara uygun olarak, gerekli izinleri vermeyi taahhüt eder ve paraların transferini, bu arada kredilerin itasını ve kredilerle ilgili hizmetlerin yürütülmesini sağlarlar.

BÖLÜM : VI

Çalışanlar :

Madde : 14

Şirkette çalışacakların seçimi ve tayini, teknik yetenek ve mesleki bilgilere ve Şirketin işlerinin mahiyetine göre, yapılır.

Madde : 15

Âkit Taraflar, Şirkette ve tali kuruluşlarında çalışanlara, genel sağlık, kamu düzeni ve emniyet konularını gözönünde tutarak gerekli giriş, ikamet ve çalışma izinlerini vermeyi taahhüt ederler.

BÖLÜM : VII

Denetim :

Madde : 16

Deneticiler, Şirket Yönetim Kurulu çalışmalarını hakkında ve Şirketin mali pozisyonunu gösterir bir yıllık rapor düzenlerler.

Madde : 17

Çalışmalarında ve genel politikasının yürütülmesinde şirket, Genel Kurulun verdiği kararlar doğrultusunda ve işbu Anlaşma çerçevesinde hareket eder.

BÖLÜM - VIII

Madde : 18

Şirketin kuruluşunda her iki Âkit Taraf, taahhüt ettikleri hisselerin değerinin yüzde ellibirini (% 51) finanse ederler. Kalan pay değeri, Şirket Genel Kurulunun kararlaştıracağı şekilde finanse edilir. Ancak söz konusu finansman muamelesinin, buna takaddüm eden işlemlerin tamamlandığının diğer Âkit Tarafa bildirilmesi ve transferlerin yapılmasından itibaren, iki ay zarfında tamamen gerçekleştirilmesi zorunludur. Âkit Taraflar, kendilerinin veya Şirkete hissedar olan kamu kuruluş ve vatandaşlarının, Şirkete karşı olan taahhütlerini yerine getirmelerini garanti ederler.

Madde : 19

Âkit Taraflar, kendi iç mevzuatlarına uygun olarak, münferiden veya birlikte, Şirketin yaptığı borçlanmalara kefil olabilirler.

Âkit Taraflar, Şirketçe icra olunan bütün işleri ve Şirketin amaçlarının gerçekleştirilmesini sağlamak üzere, gerekli kolaylık tedbirlerinin alınmasını taahhüt edebilirler.

Madde : 20

İşbu Anlaşmanın uygulanmasına ilişkin olarak doğabilecek her türlü uyuşmazlık ve Anlaşma maddelerinin yorumlanması ve uygulanması hakkında, (2) numaralı ek Protokolde belirtilen tahkim hükümleri cari-dir.

BÖLÜM - IX

Son Hükümler :

Madde : 21

İşbu Anlaşma hükümleri, Şirketin devam ettiği süre ve tasfiyesinin sonuçlanmasına kadar yürürlükte kalır.

Madde : 22

İşbu Anlaşma, Âkit Taraflarca, yürürlükteki mevzuatları gereğince onaylanır.

Anlaşma, Âkit Taraflardan birinin veya her ikisinin talebi üzerine ve müşterek mutabakatla tadil olunabilir. Yapılan tadiller de yine Âkit Tarafların mevzuatı gereğince onaylanmak gerekir.

İşbu Anlaşma, onay belgelerinin karşılıklı olarak teatisi tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

Madde : 23

Bu Anlaşma 23 maddeden ibarettir.

İşbu Anlaşma, her ikisi de eşit ölçüde muteber olmak üzere, Türkçe ve Arapça dillerinde ikişer nüsha halinde, 29 Cemaziyülevvel 1397 Tarihine tekabül eden, 17 Mayıs 1977 tarihinde, Trablusgarp'ta tanzim ve imza kılınmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti
Hükümeti adına
Dışişleri Bakanı
İhsan Sabri Çağlayangil

Libya Arap Halk Sosyalist
Cemahiriyesi adına
Deniz Ulaştırma Sekreteri
Mansur Muhammed Bedr

PROTOKOL : I

TÜRKİYE-LİBYA ORTAK DENİZ NAKLİYATI ANONİM ŞİRKETİ ANASÖZLEŞMESİ

BÖLÜM : I

Madde 1. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Libya Arap Halk Sosyalist Cemahiriyesi arasında imzalanan özel anlaşma (Bundan böyle «anlaşma» diye zikredilecektir) hükümleri dairesinde faaliyette bulunmak üzere ortak bir Anonim Şirket kurulmuştur.

Madde 2. — Şirketin unvanı «TÜRKİYE LİBYA DENİZ NAKLİYATI ORTAK ANONİM ŞİRKETİ» olup bu unvanın İngilizce dili ile ifadesi «TURKISH LIBYA JOINT MARITIME TRANSPORT STOCK COMPANY» dir.

Madde 3. — Şirketin merkezi Türkiye'de İstanbul'dadır.

Madde 4. — 17 Mayıs 1977 tarihinde Tripoli-Libya'da Türkiye Cumhuriyeti ile Libya Arap Halk Sosyalist Cemahiriyesi arasında imzalanan «Deniz Nakliyatı Ortak Şirketi anlaşması»nın 8 ve ilgili maddeleri hükümleri saklı kalmak kaydıyla Şirketin kurucuları Türkiye Cumhuriyeti tabiyetinde Türkiye'nin İstanbul şehrinde, Fındıklı Meclisi Mebusan Caddesi No. 93-95-97'de mukim DB Deniz Nakliyatı TAŞ (DB Turkish Cargo Lines) ile Libya Arap Halk Sosyalist Cemahiriyesi tabiyetinde Libya'nın Tripoli şehrinde 10 Garnata Caddesi (PO Box 4673) da mukim Genel Deniz Nakliyat Milli Şirket (General National Maritime Transport Company) dir.

Madde 5. — Şirketin süresi 30 takvim yılı olup, genel kurul tarafından alınacak ve her iki ülke hükümetlerince onaylanacak kararlar feshedilir ve aynı şekilde şirket süresi uzatılabilir.

Madde 6. — Şirketin konusu, her iki ülkenin dış ticaretini teşkil eden ihraç ve ithalatından pay alınmasına matuf bir ticari hizmeti yaparak, Türkiye Cumhuriyeti ile Libya Arap Halk Sosyalist Cemahiriyesi ve diğer ülkeler limanları arasında yolcu her türlü yük ve canlı emteanın deniz yolu ile taşınması faaliyetinde bulunmaktadır.

Şirket devletler tekelinde bulunanlar dışında olmak kaydı ile gayesini gerçekleştirmek için konusu kapsamındaki tüm işlemleri icra edeceği gibi özellikle aşağıdaki faaliyetlerde bulunacaktır :

a) Kendi veya başkası namına tüm deniz taşımacılığı işlemleri, denizcilik şirketlerinin acenteliği, navlun simsarlığı, gümrük komisyonculuğu, tahmil-tahliye işlemleri, kurtarma ve genel olarak deniz taşımacılığı ile ilgili diğer tüm işleri yapmak.

b) Taşıma araçları ve yüzer tekne dahil her türlü gemi satın almak, satmak ve kiralamak, gayrimenkulleri almak, satmak, gayrimenkuller ve gemiler üzerinde aynı hak tesis ve kabul etmek, tesisler kurmak her türlü esham tahvilat ve kıymetli evrak alıp satmak.

c) İç ve dış sularda, nehir ve göllerde, kara ve havada her türlü kombine ve yardımcı ulaştırma işleri yapmak.

d) Şirketin faaliyeti ile ilgili her türlü sigorta işleri, özellikle sigorta acenteliği, produktörlük ve tavassut işleri yapmak.

e) Her türlü depo, antrepo, soğuk hava tesisleri, hangar, rıhtım ve benzeri tesisleri kurmak, işletme, satın alma, satma.

f) Denizcilik faaliyeti ile ilgili gemi alım ve satım simsarlığı yapmak.

Madde 7. — Şirketin itibari sermayesi 40 000 000 (kırk milyon) ABD doları olup, herbiri 1 000 (bin) ABD dolarlık 40 000 adet hisseye bölünmüştür.

Her hisse, sahibine genel kurulda bir oy hakkı verir.

Madde 8. — Hisse senetleri nama muharrer olup (A) ve (B) grubu adı altında ikiye ayrılmıştır. Bunlardan:

A) Grubu, sermayenin % 51'ini

B) Grubu, sermayenin % 49'unu teşkil eder.

Hisselerin tamamı iki eşit bölüme ayrılmış olup, bunlar Türkiye Cumhuriyeti ve Libya Arap Halk Sosyalist Cemahiriyesi tabiyeti gerçek ve tüzelkişilere tahsis edilmiştir.

A Grubu hisse senetlerinin % 50'si Türk Devleti veya Devletin iştiraki bulunan teşebbüslerden birine, % 50'si Libya Devletine veya Devletin iştiraki bulunan teşebbüslerden birine tahsis olunup devredilemez.

B Grubu hisse senetleri iki eşit gruba ayrılmış olup bunlar feragat yoluyla Türkiye ve Libya tabiyetinde bulunan özel ve tüzelkişiler lehine devredilebilir. Bu devir (B) grubu hisse senetleri ait oldukları Devlet tabiyetindekiler arasında yönetim kurulu müsaadesiyle yapılabilir.

B Grubu hisse senetlerinden Devlet veya Devletin iştiraki bulunan teşebbüsler dışında en çok feragat konusu payların % 10'una kadar sahip olabilirler. Her ne şekilde olursa olsun bu oranın aşılması halinde bağlı olduğu Devlet tabiyetindeki başka hissedarlara veya aynı tabiyetteki (A) grubu hissedarlarına devredilir. Devlet kuruluşları yukarıdaki tahdidin dışında olup ve herbiri (B) grubu hisselerinin % 50'sine sahip olabilir.

Madde 9. — A Grubu hisse senetleri herbiri 200 (ikiyüz) hisseyi havi 200 000 (ikiyüzbin) ABD Doları kıymetinde 102 (yüziki) adettir.

B Grubu hisse senetleri aşağıda yazılı şekilde iki tertibe bölünmüştür.

1. Tertip beheri 30 (otuz) hisseyi havi 30 000 (otuz bin) ABD Doları kıymetinde 400 (dört yüz) adettir.

2. Tertip beheri 40 (kırk) hisseyi havi 40 000 (kırk bin) ABD Doları kıymetinde 190 (yüzdoksan) adettir. Hisse senetlerinin bölümü yalnız Türk hissedarlar için geçerlidir.

Madde 10. — A ve B grubu hisselerinin tamamı eşit oranda Türkiye ve Libya devletleri tarafından taahhüt olunmuştur. Sermayenin % 51'i eşit oranda müteahhit devletler tarafından peşin olarak ödenecektir. Bakiye % 49'u gene eşit oranla her iki devlet tarafından genel kurulun kararlaştıracağı şekil ve zamanda ödenecektir.

Madde 11. — Sermaye nakit olarak vaz'olunacaktır.

Madde 12. — Sermayenin arttırılması (A) grubu hissedarlarının ittifakı ile olur. Bu durumda % 50 hisse eşitliği mahfuz olup (B) grubu hissedarları işbu sözleşmenin 8 nci maddesindeki esaslar saklı kalmak üzere hisseleri oranında yeni hisse alabilirler.

Madde 13. — 12 nci madde esasları dairesinde sermaye en çok yüzde elli (% 50) oranında azaltılabilir. Ancak azaltma halinde üçüncü şahıs alacaklarını karşılayacak aktifin bulunması şarttır.

Madde 14. — Hisselerden doğan haklar ve vecibeler eşit olup sorumluluk vaz edilen sermaye ile sınırlı ve orantılıdır.

Genel Kurulda temsil hakkı ve kârın dağıtılmasında hissedarlar, hisseleri oranında eşit haklara sahiptirler.

«Anlaşma» yı ihlal etmemek kaydıyla bir hisseye sahip olmak Şirket Anasözleşmesi ve genel kurul kararlarını kabul etmek anlamını taşır.

Madde 15. — Şirket iştirakçi ülkelerde veya yabancı ülkelerde şube, acentelik ve mümessillikler ihdas edebilir.

BÖLÜM : II

Madde 16. — Genel Kurul hissedarların teşkil ettiği kuruldur. Yılda bir defa hesap yılının bitişinden sonraki ilk üç ay içinde genel kurul adi toplantısını akteder.

Adi toplantı dışında, işlerin gerektirdiği hal ve zamanlarda genel kurul yönetim kurulu, denetim kurulu veya (A) grubu hissedarlarından biri veya (B) grubu hisseli % 51'ine sahip hissedarların talebi ile olağanüstü toplanır. Yönetim kurulu bu hissedarların ve denetim kurulunun yazılı talepleri üzerine genel kurulu toplantıya çağırma mecburdur.

Madde 17. — Genel Kurul, yönetim kurulunca başka bir karar alınmadığı takdirde şirket merkezinde toplanır. Genel kurulun adi toplantısı için yönetim kurulu toplantıdan bir ay önce toplantı gün ve saati, yeri ve gündemini hissedarlara taahhütlü mektupla bildirir. Ayrıca toplantıdan en az bir ay önce şirket merkezinin bulunduğu ülkenin ticaret sicili gazetesinde ilanen davet yapılır. Olağanüstü toplantıya davet aynı esas ve müddetlere tabidir.

Madde 18. — Genel kurul hissedarların 2/3 çoğunluğu ile toplanır. İlk toplantıda nisap temin edilemezse en erken bir ay sonra genel kurul yeniden davet edilir. Bu durumda hisselerin salt çoğunluğu yeterlidir. Ancak (A) grubu hissedarlarının ittifakı ile karar alınması gereken hallerde bu hisselerin tamamının temsil edilmesi şarttır. Hisse sahipleri ayrı ayrı veya birlikte vekil gönderebilir. Genel kurul kararları hazır bulunmayan veya karşı oy kullananlar için de ilzamidir.

Madde 19. — Genel kurul başkanını (A) grubu hissedarları seçecektir. Ancak genel kurul başkanı yönetim kurulu başkanı ile aynı tabiyette olmayacaktır. Genel kurul oy çokluğu ile oy toplayıcı olarak hissedar temsilcilerinden iki kişiyi seçer. Toplantı zaptını tutmak üzere iki kişiden kurulu kâtipler genel kurul tarafından seçilir. Bunların hissedar olmaları şart değildir.

Madde 20. — Genel Kurul toplantılarında zabıt tutulur ve bu zabıtlar başkan ve oy toplayıcılar ile kâtipler tarafından imzalanır.

Madde 21. — Genel Kurul toplantılarında kararlar mevcudun salt çoğunluğu ile verilir. Aşağıdaki hallerde kesinlikle 2/3 çoğunluk (A) grubu hissedarlarının ittifakı aranır :

- a) Sermayenin artırılması ve eksiltilmesine karar vermek,
- b) Anasözleşmede değişiklikler yapmak, şirket süresini uzatmak,
- c) Şirket işgal konularında değişiklik yapmaya karar vermek, alınacak kredi tavanlarını belirtmek,
- d) İtibari sermayenin % 10'unu aşan yatırımlara girmek, başka şirketler kurmak veya iştirak etmek.

Madde 22. — Genel Kurul gerekli konularda karar almaya yetkili ve özellikle aşağıdaki görevleri yapmakla yükümlüdür :

- a) Yönetim Kurulu yetkisi dışında kalan işleri görüşüp karara bağlamak,
- b) Anasözleşmede değişiklik yapmak,
- c) Şirket sermayesinden ödenmemiş hisselerin ödeme şart ve zamanını tespit etmek,
- d) Yönetim Kurulu ve denetim kurulunun şirket işleri hakkında verdikleri raporlarla bilanço, kâr ve zarar hesabı ve mevcudat defterleri hakkında görüşüp bunları kabul veya reddetmek veya yeniden düzenlemeyi kararlaştırmak,
- e) Yönetim kurulunun ve denetim kurulunun zimmetini ibra etmek veya sorumluluklarına karar vermek,
- f) Yönetim kurulu üyelerini ve deneticileri seçmek ücretlerini tespit etmek, gerekirse, bunları işlerinden uzaklaştırmak yerlerine başkalarını seçmek (Bu konuda ülkenin iştirakçilerinin kontenjanı gözönünde bulundurulur.),
- g) Yıllık kârın dağıtma şekil ve zamanını tayin etmek,
- h) Ortaklığın tahvil çıkarmasına veya istikraz aktine müsaade etmek,
- i) Amortismanların tefrik şekil ve suretlerini kararlaştırmak, sabit kıymetler karşılıklarına ayrılacak safi kâr nispetini tespit ve olağanüstü ihtiyat sermayesinin kullanılış tarzını tayin etmek,
- j) Şirketin feshine karar vermek ve tasfiye heyetini tayin etmek,
- k) Şirketin yönetimine ve Anasözleşmenin uygulanmasına dair gündemde bulunan işler hakkında karar vermek.

Genel Kurul çalışmalarını «Anlaşma» esaslarına uygun şekilde yönetir.

BÖLÜM — III

Madde 23. — Şirketin bir denetim kurulu olacaktır. Denetim kurulu, iştirakçi memleket hissedarlarının eşit sayıda göstereceği bir misli aday arasında her birini temsil etmek üzere birer asil ve birer de yedek olmak üzere iki asil ve iki yedek üyeden teşekkül eder. Hizmet süreleri üç yıldır.

Madde 24. — Deneticiler iştirakçi ülkeler uyruğuna sahip yeterli tahsil görüş ve görevlerini başarı ile yapabilmek üzere gerekli mesleki, hukuki, mali, iktisadi bilgi ve tecrübeye sahip ve İngilizce ve milli dilini yeterli şekilde bilmesi şarttır.

Madde 25. — Deneticiler, şirketin bütün iş ve muamelelerini denetlemek ve hesaplarını tetkik etmek, yönetim kurulu ile birlikte bilançosunun tanzim şeklini tayin ve hisse senetlerinin vaziyetini tetkik ve bir aydan fazla fasıla vermemek şartıyla zaman zaman ve aynı olarak şirket kasalarını, kayıtlarını ve defterlerini kontrol ederek mevcut kayıtlara uygunluğunu tespit ve yönetim kurulu üyelerini mevzuat ve Anasözleşme hükümlerine tamamiyle uymalarına nezaret etmek ve adi genel kurula şirketin durumu, yıllık bilanço, kâr ve zarar hesapları ve yönetim kurulu faaliyetleri hakkında kanaat ve mütalaalarını havi yıllık bir rapor vermek yönetim kurulunun ihmali halinde veya zaruri ve müstacel gördükleri hususlarda genel kurulu olağanüstü toplantıya davet etmek, genel kurul toplantılarında hazır bulunmak gerektiğinde tasfiye muamelelerine neza-

ret etmekle görevlidirler. Deneticiler müzakere ve oylamaya iştirak etmemek kaydıyla yönetim kurulu toplantılarına iştirak edebilirler ve gerekli buldukları hususları genel kurul ve yönetim kurulu gündemine ithal edebilirler.

Madde 26. — Deneticiler «Anlaşma» veya anasözleşme ile kendilerine verilen görevleri gereği gibi yapmamalarından doğan zararlardan dolayı, kusursuz olduklarını ispat edemedikleri hallerde müteselsilen mesuldürler.

BÖLÜM - IV

Madde 27. — Yönetim kurulu 6 üyeden kuruludur. Üyeler her bir iştirakçi memleket hissedarlarına (A) grubu hisselerini temsilen ikişer ve (B) grubu hisselerini temsilen birer kişi olarak hissedarlar tarafından tespit edilir ve atanır.

Madde 28. — Yönetim Kurulu üyeleri üç yıl için seçilirler. Tekrar seçilmeleri mümkündür. Süresi dolmadan görevinden ayrılan veya boşalan üyelıklar için o üyeyi tespiti yetkili hissedar veya hissedarların tayin edecekleri kimse yönetim kuruluna katılır. Yerine tayin edildiği üyenin süresini doldurur.

Madde 29. — Yönetim Kurulu (A) grubu hisselerini temsil eden üyeleri arasından ilk üç yıl bir Libyalı başkan bir Türk başkan yardımcısı seçer. Başkan ve başkan yardımcıları sıra ile taraf ülkeler temsilcilerinden seçilmeleri şarttır. Başkan yardımcısı da başkanın temsil ettiği hisse temsilcisi dışında kalan ülke temsilcileri arasından seçilir. Başkanın yokluğunda, Başkan yardımcısı başkana vekalet eder. O da bulunmazsa en yaşlı üye başkanlık yapar.

Madde 30. — Yönetim Kurulu üyelerinin görevlerini başarabilmek için gerekli bilgi sahibi olmaları ve İngilizce diline vakıf bulunmaları ve yüksek tahsilli olmaları şarttır.

Madde 31. — Yönetim Kurulu, genel kurul kararları uyarınca, şirketin idaresinde genel kuruldan sonra en geniş yetkiye haiz olup, genel kurulda karar alınmasını gerektirmeyen ve genel müdür yetkileri dışında kalan işlerin tümü hakkında karar vermek ve genel müdürün tekliflerini inceleyip karara bağlamak, özelliklerle :

- a) Şube, acente, mümessillik ihdasına veya ilgasına karar vermek ve bunların yetkilerini ve faaliyet saha (mevzu) ve mıntıklarını tespit etmek,
- b) Şirketin bilcümle personelinin tayin, hizmetten çıkarma, nakil, terfi, takdir, tecziye, izin, sosyal haklar gibi zat işlerine müteallik usullerle personele bağlanacak her türlü ücret, tahsisat, tazminat, ikramiye, prim, permi vesair menfaatlere mütedair yönetmelikleri ve sözleşmeleri tasdik etmek,
- c) Şirketin alacaklarını tahsile, borçlarını tediye ve şirketin kuruluş maksadına uygun her türlü mukaveleler tanzim ve her türlü alım, satım, yaptırma, yapma, kiralama, kiraya vermek ve bunlara benzer diğer muameleleri yapmak, kefil ahz ve kabul eden sıfatlarıyla imza vazetmek,
- d) Resmî dairelerle, özel, gerçek ve tüzelkişiler, müesseseler, teşekküller ve benzeri kuruluşlar ile meclisler, mahkemeler, idari ve kazai bilcümle mercilerde şirketi temsil etmek ve sulhe, ibraya, feragata ve tahkim yollarına gidebilmek,
- e) Genel Müdürlükçe hazırlanan yıllık mutasavver bütçe ve faaliyet raporlarını tasdik etmek,
- f) Yıllık bilanço, kâr ve zarar hesap cetvellerini hazırlamak ve bunları genel kurul tasvibine arz etmek,
- g) Yönetim Kurulu, yukarıdaki fıkralardaki yetkilerini kısmen veya tamamen genel müdüre devredebilir. Yönetim Kurulu görevlerinin ifası ve yetkilerinin istimalinde Türkiye Cumhuriyeti ile Libya Arap Halk Sosyalist Cemahiriyesi arasındaki anlaşmalar esaslarına riayet eder.
- h) İtibari sermayenin % 10'una kadar yapılacak yatırımlar hakkında karar vermek.

Madde 32. — Yönetim Kurulu üyeleri görevlerinin ifasından dolayı hissedarlara karşı sorumludur.

Madde 33. — Genel Müdür yönetim kurulunca sözleşmeyle atanacaktır. Genel müdürde, yönetim kurulu üyelerinde mevcut nitelikler aranır.

Madde 34. — Genel Müdürün ücretini ve özlük haklarını yönetim kurulu tespit eder.

Madde 35. — Genel Müdür, yönetim kurulu kararı ile her zaman azledilebilir.

Madde 36. — Genel Müdür, şirketin icraya müteallik cari muamelelerini tedvire ve bilhassa yönetim kurulunun işbu Anasözleşme gereğince haiz bulunduğu ve tespit edeceği şartlar dairesinde kısmen devredebilece-

ği yetkileri kullanmaya ve görevlerini ifaya ve yönetim kurulu kararlarını uygulamaya memurdur. Genel müdürün personel hakkındaki yetkileri yapılacak yönetmeliklerle tespit edilir. Genel müdür, bazı işleri yapmak üzere sorumluluğu kendisine ait olmak kaydıyla başkalarını tevkil edebilir.

Madde 37. — Genel müdür, yönetim kuruluna karşı görevinin ifasından şahsen sorumludur.

BÖLÜM : V

Madde 38. — Şirketin hesap yılı 1 Ocak'ta başlar ve 31 Aralık'ta biter. Birinci hesap yılı şirketin kesin olarak kurulduğu gün ile o yılın Aralık ayının sonuncu günü arasındaki süredir. Ancak bu süre altı aydan az ise kurulduğu gün ile ikinci 31 Aralık'a kadar bu süre uzar.

Madde 39. — Şirketin yıllık safi kârının % 10'u itibari sermayenin % 25'i tutarına varıncaya kadar yedek akçe olarak ayrılır. % 25'e ulaştığında durur ve ihtiyat akçenin bu orandan aşağı düşmesi halinde yeniden kesilmeye başlanır. Şirketin kâr ettiği yıllarda, hissedarların ödedikleri payların değerinin % 5 oranında bir meblağ brüt asgari kâr olarak dağıtılır. Şayet bir yıl kârı dağıtımına elverişli olmazsa bu pay gelecek yılların kârına aktarılır. Yönetim Kurulu başkan ve üyeleriyle genel müdür ve şirket personeli için genel kurulca takdir edilecek nisbet ve esaslara göre temettü verilir. Bunlar ayrıldıktan sonra kalan bakiyenin genel kurul kararı ile tamamen veya kısmen hissedarlara dağıtılması veya tamamının veya bir kısmının ihtiyari yedek akçe olarak ayrılmasına karar verilir.

Madde 40. — Yıllık safi kârın hissedarlara hangi tarihlerde ve hangi vasıtalarla ve ne şekilde tediye olunacağı yönetim kurulunun teklifi üzerine genel kurulda kararlaştırılır. Zarar var ise bu zarar karşılanmadan kâr ve temettü dağıtılamaz.

Taraflar, şirket net kârını tahvil edilebilir döviz olarak hissedarlara transfer etmeyi taahhüt ederler.

Madde 41. — Şirket bütün dış ödemelerde cari kambiyo mevzuatına göre hareket edecektir. Türk parasının yabancı paraya tahvilinde, Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankasının ödemenin istihkak etmiş olduğu tarihte tespit etmiş olduğu kur geçerlidir. Ödemenin istihkak etmiş olduğu tarih ile ödemenin ita edildiği tarih arasında vukubulacak kur farkları şirketin bilançosunda ayrı bir hesap olarak gösterilecektir.

Madde 42. — Safi kârdan ayrılan adi ihtiyat akçe şirketin işletmeden doğan zararlarına karşılık olarak saklanır.

İhtiyari ihtiyat akçe genel kurul kararına göre şirketin olağanüstü zararlarını karşılamak üzere sabit kıymetler teminine ve sermaye arttırımına gidilmesi halinde sermayeye ilave suretiyle hissedarlara hisseleri oranında hisse senedi verilmek suretiyle tezyidde ve şirketin maksadına uygun sair hususlara ve genel kurulda alınacak karara göre tahsis olunur.

Şirket müddetinin sonunda veyahut süresinden önce fesih ve tasfiyesinde bütün taahhütler ifa olunduktan sonra ihtiyat akçeler hissedarların ödenmiş hisseleri nisbetinde taksim olunur.

BÖLÜM : VI

Madde 43. — Taraf devletler arasında aksine anlaşma olmadıkça, sermayenin yarısına kadar zarara uğraması halinde şirket, süresinin bitiminden evvel tasfiye edilecektir.

Madde 44. — Şirketin süresinin bitiminde veya belirli süreden evvel tasfiye halinde her iki taraf devletleri kendi namına hareket etmek üzere bir veya daha fazla tasfiye memuru atayacaklardır. Tasfiyede uygulanacak usul ve tasfiye memurlarının yetkileri konusunda her iki tarafça mutabık kalınacaktır. Tasfiye memurları şirketin varlığını teslim aldıklarında yönetim kurulu üyeliği kalkacak, ancak tasfiye süresinde ve tamamlaninceya değin genel kurulun yetkileri devam edecektir.

Yukarıdaki hallerin dışında şirketin tasfiye ve infisahında ticaret kanunu hükümleri uygulanacaktır.

Madde 45. — İşbu şirket anasözleşmesi maddelerinde geçen kanun deyimini Türk kanunu anlamındadır.

Madde 46. — İşbu Anasözleşme kanuna göre tanzim ve tescii edilecektir. Şirketin tescili, ilanı, kuruluşu ile ilgili masraflar, ücretler, vergi ve resimler genel masraflardan tenzil edilecektir.

Madde 47. — Şirket personeli şirket gemileriyle ücretsiz seyahat edebileceği gibi araba ve eşyaları da navlunsuz taşıyacaktır.

Türk ve Libyalı şirket personeli, Türkiye ve Libya'da kazandığı net ücretlerinin % 60'ını serbest döviz olarak yurt dışına transfer etme hakkına sahiptir.

Madde 48. — Şirket, şubeleri ve sahibi bulunduğu acentalar, şirketin kuruluş tarihinden itibaren en az beş yıl, Türkiye Cumhuriyeti ile Libya Arap Halk Sosyalist Cemahiriyesinde uygulanan ve aşağıda belirtilen vergi ve resimlerden muaf olacaktır:

- a) Bircümle cihaz ve malzemeleri ile birlikte, şirkete ait gemilerin ithalinde gümrük vergisi.
- b) Şirketin emvali, geliri ve kârı ile ilgili her türlü vergi.
- c) Damga resmi.

PROTOKOL : II

Madde 1. — Bu anlaşmanın tefsirinden ve yürütülmesinden çıkan ihtilafların öncelikle anlaşma yoluyla çözümlenmesi esastır. Anlaşma yolu ile çözümlenemediği takdirde konu aşağıda belli edilen tahkim heyetine tevdi edilir. Bu heyet her iki tarafın ayrı ayrı tayin edeceği birer hakemden teşekkül eder. İki hakem anlaşamazlarsa konu Türk - Libya bakanlıklararası karma ekonomi komitesine götürülür. Bu komitede de anlaşma olamazsa ihtilaf konusu uluslararası tecrübeli tarafsız bir kuruluşu götürülecektir.

Madde 2. — Taraflardan herhangi birinin, tayin ettiği hakemin isim, adres ve mesleği ile ihtilaf konusunu belirterek yapacağı müracaat üzerine diğer taraf, böyle bir ihbarı aldığı tarihten en geç 30 gün içerisinde kendi hakemini tayin ile adı, adresini ve mesleğini karşı tarafa bildirmek suretiyle gereken tebligatta bulunacaktır.. Tebligat diğer tarafa imza karşılığında elden teslim suretiyle veya o devletin merkezindeki kendi elçiliğine gönderilmesi ve bu elçilik tarafından da iadeli taahhütlü mektupla yapılır.

Madde 3. — Karar verilmeden önce hakemlerden birisinin ölümü veya istifa etmesi veya tayinini reddetmesi yahut da işi yapmaktan aciz olduğunun anlaşılması halinde daha önce tayinde takip edilen usulde bu hakemi seçen tarafca yeni hakem atanır.

Madde 4. — Hakem heyetinin toplantı yeri, tarihi ve usul şartları ile tahkim masrafları bu heyetçe tespit edilir.

Madde 5. — İki hakemin verecekleri kararlar kesin ve nihai olup anlaşmazlığın iki tarafını bağlar ve bu kararlara itiraz ve temyiz kabil değildir.

Madde 6. — Hakem heyeti aldıkları kararda bu kararın icrası için bir zaman tespit etmek zorundadırlar. Bu müddet içerisinde herhangi bir taraf kararın hükümlerini yerine getirmezlerse anlaşmayı ihlal etmiş sayılır ve bu takdirde taraflar haklarını muhafaza etmek için münasip gördükleri tedbirleri almakta serbest olurlar. Hakem heyeti kararını açıklamak ve icraya davet yetkisine haiz olup bu hakkını ilgilinin istediği zaman kullanması gereklidir.

Madde 7. — Bu ek protokolün yürürlüğe girmesi, anlaşmanın tasdik edilmesi ve yürürlüğe girmesi ile aynı zamanda olur.

